№ 190. Piątek 20. Sierpnia 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

We wsi Myszynie, obwodzie kołomyjskim założono systemizowaną szkołę parafialną, a wyposażenie nauczyciela zapewnione zostało w następujący sposób:

1. Gmina miejscowa ofiarowała rocznie kwotę 104 złr. m. k. w gotówce.

2. Przyjęła na siebie obowiązek powiększyć budynek szkolny, zaopatrywać go w potrzebne porządki i starać się o opał, czyszczenie i usługę przy szkole.

Oprócz tego ofiarowała c. k. krajowa dyrekcya finansowa potrzebny do rozszerzenia szkoły materyał budowlany, jako też 6 n. a. sągów drzewa na opał, rąbanego kosztem gminy i morg pastwiska na ogród do użytku szkolnego.

Nakoniec zapewnili gr. k. pleban w Myszynie ks. Kobrzyński na czas swego urzędowania rocznie 5 złr. m. k. a malarz tamtejszy Jan Nowakowski rocznie 2 złr. m. k. dożywotnie; co się z należytem uznaniem podaje do wiadomości powszechnej.

Z c. k. galicyjskiego Namiestnictwa.

Lwów, 7. sierpnia 1858.

Sprawy krajowe.

Czynności lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej na XIV. zwyczajnem posiedzeniu z dnia 27go lipca 1858, pod przewodnictwem prezydenta Izby pana Józefa Breuer.

1. Pan Leiser Rosenthal, kompetent o upoważnienie handlowe, przypuszczony był do wykazania funduszu, a gdy wykazane jego kapitały w kwocie 4032 złr. uznano za dostateczne, poświęcił kwotę 25 złr. na rzecz funduszu pożyczki Franciska Józefa.

Datek ten przyjął z podzięką prezydent Breuer i przesłał na miejsce przeznaczone.

2. Wysokie c. k. Namiestnictwo komunikuje izbie handlowej i przemysłowej kopię nadesłanego dekretu wysokiego ministeryum handlu z 24. czerwca 1858 l. 28904 do zastosowania, jak następuje:

C. k. naczelna komenda armii oznajmiła pod dniem 6. czerwca b. r. l. 2950 ministerstwu handlu, że gdy według przedłożonych sprawozdań okazuje się stosowna przeprowadzić także w Galicyi, jak to już uczyniono w innych krajach koronnych przepisane najwyższą uchwałą z 23. października 1855 powszechne postanowienia względem wydawania certyfikatów zdolności dla oferentów liwerunku, tedy będzie przy rozpisaniu przyszłorocznych liwerunków wojskowych wyraźnie przepisano, że także galicyjscy oferenci mają do swej oferty załączyć certyfikat, którym tamtejsza izba handlowa i przemysłowa, albo jeżeli należą do związku assocyacyi, tedy związek assocyacyi będzie deklarować, że są w stanie niezawodnie przystawić w wyznaczanych terminach ofirowaną do liwerunku ilość, i że na mocy tego nieprzestanie się już na zaświadczeniach względem zdolności wydawanych tylko przez przełożonych miejscowych albo przez c. k. urzęda powiatowe.

Na mocy tego uprasza się c. k. Namiestnictwo zawiadomić o tém galicyjską izbę handlową i przemysłową również jak tamtejsze assocyacye. Ponieważ jednak w takich przypadkach, w których nie jest wiadoma zdolność przedsiębiercy, nogą izby przyjść w położenie udawania się o oświecenie w tej mierze do c. k. urzędów powiatowych, tedy należy także tym ostatnim nakazać, ażeby każdą razą spieszuie i dokładnie wydawali rzeczonym izbom potrzebne do wydawania certyfikatów objaśnienia Izba uchwala ze względu na to, że tutejsi oferenci i z okolic przyległych, lubo należą do związku assocyacyi, udają się jednak o niej o nadanie rzeczonych certyfikatów, uczynić do wys. c. k. Namiestnictwa zapytanie, czyli izba jest upoważniona w takich przypadkach nadawać certyfikaty, albo też jest obowiązana proszących tto odsyłać, do assocyacyi przynależnych. Przytem wyrażamy to zanie, że izba w takich przypadkach może postąpić bezparcyalniej i bezstronniej, niż assocyacye w obec swych towarzyszy.

3. Wysokie c. k. Namiestnictwo przesyła izbie potwierdzony przez w. ministeryum roczny obrachunek izby handlowej i przemysłowej za r. 1857 do publikacyi.

Publikacyą tego zamknięcia rachunkowego zajęło się biuro (ob. Lwow. Gaz. nr. 166.)

4. Wysokie c. k. Namiestnictwo żąda sprawozdania względem zdzierstwa, jakiego doznali handlarze drzewem z Sokala i Krystynopola na rosyjskiej stronie po tamtym brzegu Bugu przy spławieniu drzewa do Gdańska.

Pan referent, radzca izby Nirenstein, zasięgnął w tej mierze potrzebnych wiadomości, z których okazało się co następuje:

Jednogłośna jest skarga krajowych handlarzy drzewem, że w miejscowościach położonych na rosyjskim brzegu Bugu, jako to: w Zdzianach, Dołhobyczowie, Uścisługu, Brześciu litewskim, Zegży i Modlinie nawet podczas tegorocznego spławiania drzewa do Gdańska, doznali tak od strony rosyjskich urzędników, jako też od wołyńskich dzierżawców propinacyi rozmaitego rodzaju zdzierstwa. I tak galicyjscy handlarze drzewa byli nawet na wiosnę tego roku zmuszeni stojącemu w Gdańsku na samej granicy rosyjskiemu Naziratelowi, pomimo że urzędnik ten otrzymał już od swego rządu za takowe nadużycia upomnienie, złożyć znaczny okup za ominięcie znajdujących się tamże na rosyjskich brzegach Bugu młynów okrętowych, chociaż te młyny na mocy istnącej konwencyi i przepisów komunikacyi wodnej już dawno powinny być uprzątnione. (d. n.)

(Obchód urodzin Napoleona I. — Stan zdrowia hr. Lazanskiego. — Dodatki do żołdu i pensye. — Wiadomości bieżące — Obwieszczenie akademii sztuk pięknych.)

Wiédeń, 16. sierpnia. Dnia 15. b. m. odbyło się tu w kościele św. Anny wielkie nabożeństwo w pamięć urodzin Napoleona I., a sumę celebrował ksiądz kanonik Mislin. Jego Excel. poseł cesarski, baron *Bourqueney* był z całem poselstwem francuskiem obecny na tem nabożeństwie, na które zebrali się także i wszyscy członkowie ciała dyplomatycznego, którzy należą do francuskiej legii honorowej.

Wieczór wydał poseł francuski w willi swej w St. Veit wielką ucztę, na której znajdowali się Ich Excel. ministrowie hrabia *Buol* i baron *Bach*, tudzież szefowie rozmaitych poselstw i kilku wysokich dygnitarzy. Na zakończenie uczty wzniósł Jego Excel. hrabia *Buol* toast za zdrowie J. M. Cesarza *Napoleona*, a Jego Excel. baron Bourqueney toast na cześć Jego c. k. apost. Mości, tudzież za zdrowie innych monarchów zaprzyjaźnionych lub sprzymierzonych z Francyą.

— Według doniesień *Br. Ztg.* polepsza się coraz bardziej stan zdrowia Jego Excel. namiestnika hr. Lazanskiego.

— Jego c. k. apostolska Mość dozwolił najłaskawiej najwyższem postanowieniem z 23. lipca r. b. doktorowi medycyny, Jerzemu Omeiss w Husiatynie, przyjąć i nosić rosyjski medal złoty Śgo Stanisława na wstędze tego orderu.

— Jego Cesarzew. Mość Arcyksiążę Jan z małżonką zabawią w Wiedniu do końca sierpnia.

— Hr. Rechberg c. k. poseł prezydyalny przy sejmie związkowym przybędzie tutaj temi dniami, zabawi czas krótki i powróci do Frankfurtu.

— Do obozu pod Neunkirchen przybyło dwóch tureckich oficerów, by się przypatrzyć ćwiczeniom wojskowym.

Pod względem dodatków do żołdu *(Diensteszulagen)* c. k. wojska nastąpiły następujące zmiany. Wyznaczono na przyszłość: Jenerałowi *ad latus* komendanta armii 3000 złr., jenerałowi *ad latus* komenderującego 2000 złr., szefowi sekcyi przy jeneralnej komendzie zwykłemu oficerowi 600 złr., a oficerowi sztabu, jeśli pełni funkcye przełożonego oddziału, 400 złr., dyrektorowi wiedeńsko-najstadzkiej akademii 1200 złr., dyrektorowi akademii artyleryi i i szkoły wojennej 1200 złr., komendantowi instytutu kadetów 600 złr., oficerowi sztabu w akademii wiedeńsko-najstadzkiej 300 złr., profesorowi tamże 400 złr., komendantowi zakładu wychowania, lub kompanii szkolnej 200 złr., komendantowi stadnin wojskowych w Mezohegyes, Kis-Ber, Babolna i Radowcach 1000 złr., w Piber i Ossiach 300 złr., kapitanowi kompanii dyscyplinarnej 300 złr., podrzędnemu porucznikowi tamże 180 złr. Dodatki płacone dotąd oficerom za rysunki, przydzielonym do instytutu geograficznego, zostały zniesione.

— *Gazeta wiedeńska* zawiera następujące obwieszczenie dyrektoryatu c. k. akademii sztuk pięknych z dnia 14. sierpnia 1858:

Z dniem 1. października r. b. zaczyna się pierwszy semestr szkolny roku 18$\frac{58}{59}$ w c. k. akademii sztuk pięknych.

Począwszy od dnia tego przyjmuje się uczniów z wyjątkiem niedzieli codzień łącznie do 9. października od godziny 9. do 12 przed południem pod dotychczasowemi warunkami.

W ciągu tego czasu mają uczniowie, którzy studya swe chcą kontynuować w akademii, jak niemniej i nowi uczniowie zgłaszać się u profesorów odnoszących się wydziałów sztuk pięknych, a następnie u dyrektoryatu kancelaryi akademicznej.

Co do warunków przyjęcia przywodzi się w pamięć, że kto chce być przyjęty do jednej z klas przygotowawczych, do wydziału miedziorytnictwa, wydziału odnoszącego się do krajobrazów, lub do szkoły dla mniejszej plastyki, ornamentyki lub sztuki medaliowania, musi wykazać się zaświadczeniem z ukończonych trzech niższych klas realnych, lub gimnazyum niższego, lub nabytą nauką, któraby odpowiadała tej, jaką powziąć można w jednym z zakładów rzeczonych, i że chcąc dostać się do wydziału architektury należy wykazać się odpowiedną znajomością matematyki elementarnej, geometryi wykreślnej, fizyki, miernictwa, mechaniki, budownictwa i zręcznością do rysownictwa.

Po przyjęciu mają nowi uczniowie złożyć naprzód należytość immatrykulacyjną, i równie tym co studya swe kontynują, opłacić dydaktrum w kwocie 6 złr. m. k. za jeden semestr szkolny.

(Wykaz dochodów i wydatków państwa. Ciąg dalszy.)

II. Wydatki państwa.

6) Przy *ministeryum wyznań i nauk*, którego wydatki wynosiły w roku administracyjnym 1857 . . . . . . 5,482.418 złr.
a w roku 1856 . . . . 5,276.025 „
pokazuje się powiększenie o . . . . 206.393 złr.
wywołane głównie większemi potrzebami zakładów naukowych i przyjęciem kosztów patronatu na budżet tego ministeryum.

7) Wydatki *ministerstwa handlu, rękodzieł i budowli publicznych* wynosiły w roku administracyjnym 1857 21,822.844 złr.
a w roku 1856 . . . . 22,336.541 „
pokazuje się zatem z porównania zmnieszenie o 513.697 złr.

8) Połączone zwyczajne wydatki na *armię* i *marynarkę* w r. 1857 zmniejszyły się w porównaniu z sumą wydatków wojskowych w roku 1856, w którym to etat wojskowy niebył jeszcze obliczony osobno podług tych dwóch branż o . . . . 2,805.539 złr.
również i koszta bież. w r.1857, oblicz. na 11,685.634 złr.
a w roku 4856 na . . . . 14,138.279 „
zmniejszyły się o . . . . 2,452.645 „
Zatem pokazuje się w roku 1857 w porównaniu z rokiem 1856 zmniejszenie ogólnych wydatków na armię i marynarkę o . . . . 5,258.184 złr.

9) Koszta *policyjne* wynoszące w roku administracyjnym 1857 . . . . 10,897.169 złr.
a w roku 1856 . . . . 10,527.393 „
zmiejszyły się o . . . . 369.776 złr.

10) W wydatkach na *władze kontroli* pokazało się w porównaniu z rokiem 1856 zmniejszenie o . . . . 342.052 złr.
Co jednak z tego wynikło, że zacząwszy od miesiąca kwietnia 1857 pokrywała naczelna komenda armii wydatki nadwornej buchhalteryi wojennej.

11) Z porównania wydatków na *dług państwa*, obliczonych w roku 1857 na . . . . 91,786.986 złr.
z wydatkami w roku 1856 . . . . 88,032.650 „
pokazuje się w roku 1857 powiększenie o . . . . 3,754.336 złr.
Przewyżka ta wypłynęła głównie z większych wydatków na procenta długu państwa i użytek pieniędzy indemnizacyjnych.

III. Zestawienie dochodów państwa z wydatkami przedstawia następujący rezultat:

	W roku administracyjnym 1857	1856
	zł	r.
Zwyczajne dochody	275,900.860	268,433.735
Zwyczajne wydatki	324,686.875	321,377.664
Niedobór	48,786.015	52,943.929
Nadzwyczajne dochody	22,394.987	4,728.541
Nadzwyczajne wydatki	16,142.840	14,138.279
Przewyżka	6,252.147	—
Niedobór	—	9,409.738
Ogólne dochody państwa	298,295.847	273,162.276
Ogólne wydatki państwa	340,829.715	335,515.943
Niedobór	42,533.868	62,353.667

Niedobór zwyczajnych dochodów był przeto w roku administracyjnym 1857 w porównaniu z rokiem poprzednim mniejszy o . . . . 4,157.914 złr.
a w nadzwyczajnych dochodach również mniejszy o 15,661.885 „
zatem ogólny niedobór mniejszy o . . . . 19,819.799 złr.

(Dokończenie nastąpi.)

Ameryka.

(Wychodźtwo nad rzekę Fraser. — Doniesienia z Uthy. — Stan rzeczy w Mexyku.)

Nowy York, 29. lipca. Zawinął tu okręt „Moses Taylor“ z Kalifornianską pocztą z 5. b. m. i z 1,200.000 dolarami. Kopalnie złota nad rzeką Fraser nie ustawały zajmować umysły. Jeden z górników pisze, że w pierwszym dniu uzbierał nie mniej jak za 700 dolarów złota. W Wiktoryi było pełno Amerykanów. Kompania odnogi Hudsońskiej kupowała złoto po cenie 15 dolarów za uncyę. Indyanie zaczęli przeszkadzać wychodźcom w drodze do kopalni. Uderzono na towarzystwo złożone z dziesięciu osób, które w pobliżu Szome stało obozem i zabito sześciu ludzi. Dwadzieścia dwie łodzie (kanoes) z Indyanami, popłynęły ku Wiktoryi. Czternaście paropływów i okrętów żaglowych, odpłynęły w ostatnich czternastu dniach z San Francisko na rzekę Fraser. Z Oregonu donoszą, że Indyanie górnej Kolumbii zgromadzają się w wielkiej liczbie. To samo dzieje się w okręgach Oregonu i Washingtonu. Obawiano się, ze dowódzca wojsk amerykańskich może niebędzie miał dostatecznej siły do utrzymania pokoju.

Jak z Utah, 3. lipca donoszą, powrócili wszyscy Mormoni do swych siedzib. Jenerał Johnston przeciągnął z swą konnicą przez miasto i rozłożył się 30 mil po drugiej stronie obozem. W samem mieście nie stało wojsko. Urzędnicy rządowi byli z wszelką formalnością instalowani. Brigham Young nastawał na to, ażeby za zdradę kraju przed sądem go stawiono, żądał jednak, by sąd przysięgłych składał się tylko z Mormonów.

Według wiadomości z Mexyku abdykował Zuloaga i opuścił stolicę. Rząd złożył w ręce Canta i dwóch biskupów. Pułkownik Zuazua, jeden z dowódzców partyi liberalnej, zajął San Luis Potosi po słabym oporze. Jenerał Garza ruszył z Matamoras, aby się połączyć z Vidaurrim, a jenerał Caravajal zabrał naładowany towarami konwój 1400 mułów w drodze z Tampiko do San Luis.

Anglia.

(Poseł mexykański wyjeżdża. — Nowe okręta. — Depesze nowym telegrafem. — Wiadomości bieżące. — Nieporozumienia w gabinecie.)

Londyn, 14. sierpnia. Poseł mexykański, jenerał Almonte, zmuszony jest ze względu na stan zdrowia złożyć posadę swoją w Anglii, i będzie reprezentował swój rząd tylko w Paryżu, dokąd za kilka dni odjeżdża. Następcą jego przy dworze angielskim wymieniają Don Thomasa Murphy.

— Wczoraj spuszczono z warsztatu w Chatham okręt „Mersay.“ Mówią, że statek ten o sile 1000 koni i 40 działach będzie należał do przyszłej floty kanałowej. Wkrótce ma być spuszczona z warsztatu w Chatham korweta śrubowa „Charstodis“ o 22 działach, a po niej nastąpi „Hood,“ paropływ liniowy o 91 działach.

— Z Nowej Foundlandyi nadeszła wczoraj depesza złożona z 26 słów, których treść odnosiła się do sygnałów i instrumentów. Po stronie amerykańskiej idzie jeszcze z trudnością czytanie depeszy, w Irlandyi zaś ułatwiono się już zupełnie z instrumentami.

— Obywatele w Gravesend przygotowali Królowej przyjęcie, które w niczem nieustępowało świetności powitania Jej w Cherbourgu, chociaż Jej mość Królowa chciała podróżować tylko prywatnie. Pełno było łuków tryumfalnych, bander, kwiatów i dywanów wzdłuż całej drogi aż do mostu lądowego, który także przyozdobiono przepysznie. Dar, jaki 58 młodych obywatelek miejscowych złożyło dla księżniczki najstarszej składał się z wytwornego malowidła na pergaminie i wieńca w bogatej oprawie, co wszystko leżało w szkatułce marokinowej, wykładanej rzeźbą srebrną.

— *Times* donosi: Sir Johnowi Laurence, który ma powrócić do Anglii, ofiarowano posadę w nowej radzie indyjskiej, i słychać, że ją przyjął. Oprócz tego mianował rząd Jej Mości Królowej sir Henry Rawlinson'a i p. Willoughby członkami tej izby radźczej.

— W jednym z artykułów o telegrafie antlantyckim zaleca *Times* usilnie, by kapitanowi i załodze z okrętu „Agamemnon“ wyznaczono odpowiedną nagrodę.

— Okręt „Northamerican“ przywiózł doniesienia z Montreal w Kanadzie z 31. lipca. Ministeryum tamtejsze ustąpiło, gdyż parlament oświadczył się przedw wyniesieniu miasta Ottavy na stałą stolicę.

— Rząd wyprawił ajeta do Fraser-River. Wynajął także i okręta do wyprawy na Paraguay.

— Konzul Stanów Zjednoczonych kazał zagrabić jeden okręt amerykański, który zajmował się handlem niewolników.

— Wyprawione na początku sierpnia do Indyi posiłki wynoszą nieco więcej niż 5000 ludzi kawaleryi i piechoty.

— Wiadomości z Kilkenny są pomyślniejsze. Kilku burzycieli spokoju przyaresztowało wojsko sprowadzone z przyległych okolic.

— *Independance Bele* wspomina powtórnie jakie pogłoski w Paryżu rozeszły się ostaniemi dniami o nieporozumieniach w gabinecie angielskim. Oto są własne słowa tego dziennika: „Nieporozumienia te zaszły wczoraj 12., na obradach gabinetu. Nieodnoszą się one ani do spraw vewnętrznych, ani do zewnętrznych, a mianowicie nie do stosunków z Neapolem lub co do wojny lub negocyacyi z Chinami, lecz idzie o środki odpowiedne, jakie powzięte być mają w obec Turcyi, i w którym to względzie plan już nowy przedłożono. Właśnie względem wykonania planu tego zachodzi różnica zdania lorda Derby, i lorda Malmesbury i D'Israeli'ego.“

Francya.

(Podróż Cesarza. — Konferencye. — Książę Małachowy odjechał do Londynu. — Łaski Cesarza w Brescie. — Zniżenie opłaty za przewóz rzeczny. — Wiadomości bieżące. — Wyprawa więźniów. — Spłata kolumbijska.)

Paryż, 14. sierpnia. Jak donosi depesza telegraficzna, przybyli Ich Mość Cesarstwo dziś do Vannes, w pobliżu St. Anne d' Auray. W tamtejszej kaplicy mają jak wiadomo obchodzić jutro uroczystość Napoleona. — Co do przyjęcia, jakiego doznali Ich Mość Cesarstwo na prowincyi, zamilczają o tem zupełnie odnośne raporta. Tylko jedna korespondencya z Landermenu w dzienniku *Constitutionnel* podaje następujące szczegóły: „Byliśmy właśnie obecni w chwili przejazdu Ich Mości Cesarstwa przez nasze miasto. Niepodobna opisać uniesienia Bretonii i skreślić Wam dokładny obraz odjazdu i 500 jeźdźców z miasta i okolicy, którzy po największej części podług zwyczaju krajowego jechali na jednym koniu z żoną lub córką towarzysząc Cesarzowi aż do Davulas, gdzie oczekiwała go inna tego rodzaju eskorta i niezliczone tłumy ludu."

Z samego Brestu podają jeszcze raporta z 12. ciekawe szczegóły o tamtejszym porcie i zakładach wojskowych. Pracują tam bez ustanku i z wielką gorliwością; w samym arsenale zatrudnionych jest przeszło 4000 robotników wszelkiego rodzaju.

— Dziś było siedmnaste posiedzenie konferencyi paryskiej.

— Książę Małachowy odjechał wczoraj napowrót do Londynu, by dzień 15. sierpnia uczcić bankietem w hotelu ambasady.

— Podczas podróży Cesarza do Brestu ogłoszono trzy dekreta cesarskie. Pierwszym przyzwolono na wstawienie się Cesarzowej amnestyę dla wszystkich przekroczeń dyscyplinarnych, drugim wyznaczano żołd dodatkowy, a trzecim mianowano szefa sztabu jeneralnego, p. Chopard'a, kontr admirałem.

— Według doniesień dziennika *Constitutionnel* zniżone być mają wkrótce wszystkie opłaty na wewnętrznych szlakach wodnych we Francyi. Potąd niemogło to nastąpić, gdyż kanały obciążone były rozmaitemi zobowiązaniami, które niedozwalały zmiany pożądanej w pozycyach taryfy. Kompanie finansowe spłacono jednak teraz z nakładem 46 milionów franków, a bez zniżenia tax niewytrzymałyby już kanały konkurencyi z kolejami żelaznemi.

— Dziennik *Patrie* donosi, że marszałek Randon, jeneralny gubernator Algieru, podał się do dymisyi. Następcą jego wymieniają jenerała de Salles.

— Z Brestu do Guyany wysłano 13. b. m 500 więźniów. W Brescie znajduje się już tylko 1000 skazanych, a z końcem roku bieżącego wywiezą ich wszystkich z tego miejsca.

— Od kilku lat toczą się między Francyą i Nową Granadą układy względem wynagrodzenia francuskiego kupieckiego stanu, za straty, jakie poniósł przez korsarzy dawniejszego państwa Kolumbii w latach 1824—1827. Konwencyą z 4. listopada 1856 zobowiązała się Nowa Granada zapłacić wynagrodzenie w kwocie 810.000 fr. Że jednak dawniejsza Kolumbia podzielona jest teraz na trzy państwa, Nową Granadą, Ekuador i Wenezuelę, tedy w Bogocie rozpoczęto nowe układy względem kwoty, jaką każde z tych trzech państw ma zapłacić. Od 1. września 1857 zaczęły się tedy regularne spłaty tej sumy, a *Monitor* zawiera teraz ministeryalne sprawozdanie względem tej sprawy i dekret cesarski, którym mianowany jest wydział likwidacyjny pod prezydencyą pełnomocnego ministra barona Brenier.

— Okręt „Diana," który miał na pokładzie licznych pasażerów spieszących na festyny do Brestu, zawijając do tamtejszego portu wpadł na skałę i zatonął, wszyscy pasażery zostali jednak ocaleni.

— Pan Gautier Rougemont, nowy konserwator grobowca Napoleona I., przybył na wyspę św. Heleny.

Włochy.

(Ludność w Toskanii. — Napady zbójeckie. — Przywrócenie stosunków dyplomatycznych z Neapolem bliskie.)

Florencya, 8. sierpnia. Statystyczne bióro rządowe ogłosiło rezultat ostatniego obliczenia ludności. Do roku 1854 powiększała się liczba ludności stopniowo; w r. 1856 zmniejszyła się ludność wielkiego księztwa o 38.128 głów, przyczyną tego była drożyzna i cholera epidemiczna w r. 1855, w roku 1857 wzmogła się ludność o 6941, w bieżącym roku o 10.688. Liczba ogołowa wynosi 1,793.967 dusz.

Z Florencyi nadeszła do Wenecyi urzędowa wiadomość, że gabinetowy kuryer austryacki Müller, który co miesiąca odbywał podróż z Neapolu do Mantuy tam i napowrót, i przewoził dyplomatyczną korespodencyę c. k. legacyi w Modenie, Florencyi, Rzymie i Neapolu, został napadnięty na granicy austryackiej przez bandę zbójecką. Podczas, gdy zbójcy plondrowali skrzynię pocztową, zmuszony był leżeć na kupie kamieni z głową ku ziemi zwróconą. Gdy spróbował podnieść głowę do góry, zadał mu jeden z rozbójników taki cios toporem, że nieszczęśliwy kuryer prawie konający przybył do Florencyi.

Neapol, 5go sierpnia. Odnowienie stosunków dyplomatycznych z Francyą i Anglią, ma jak słychać wkrótce nastąpić i księcia Poniatowskiego wymieniają już posłem Cesarza Napoleona.

Niemce.

(Podróż i pobyt Królowy angielskiej. — Sprawa duńsko-holsztyńska. — Konstytucya neuenburska. — Wiadomości bieżące. — Konferencye celne. — Dyrekcya zakładów komunikacyjnych.)

Berlin, 16. sierpnia. Dziennik *Zeit* donosi: Jej Mość Królowa angielska i książę Albert, który od 12go już bawią w Poczdamie, przybyli dziś o godzinie 11 zrana w towarzystwie Ich królewicz. MM. księcia i księżny Prus i innych członków familii królewskiej osobnym pociągiem do Berlina. U dworca kolei przyjmował dostojnych gości książę Fryderyk Wilhelm z małżonką, którzy o godzinie 10 nadjechali drogą lądową z Babelsbergu. Jego królew. Mość książę Prus odprowadził Królowę śród radośnych okrzyków zgromadzonego ludu, do otwartego powozu i odjechał z nią do miasta, drugi również otwarty powóz zajęli Ich królewicz. Moście księżna Prus, książę Albert i książę Fryderyk Wilhelm z małżonką. Dostojni goście udali się najprzód wszyscy do pałacu Jego królewicz. Mości księcia Prus, a potem zwiedzali pałac Jego królewicz. Mości księcia Fryderyka Wilhelma. Ztamtąd odjechali na zamek królewski, gdzie zastawione było śniadanie. O godzinie 4 powrócili Ich Mość Królestwo osobnym pociągiem do Poczdamu.

— Wiadomość o najnowszych zdarzeniach w Neuenburgu przyjęto tu życzliwie, gdyż odrzucenie konstytucyi przejrzanej uważać można niejako za zwycięztwo rojalistów. Od czasu ostatnich zaburzeń w Neuenburgu, połączyli się do tamtejszego stronnictwa rojalistów i tacy, którzy konstytucyę kantonu chcieliby utrwalić na zasadzie zachowawczej, a zatem nie radzi przypuszczają do udziału w organizacyi wewnętrznej tych wszystkich, co tylko tymczasowo przebywają w Neuenburgu, i stałej tam siedziby swej nie mają.

Frankfurt, 13. sierpnia. Na wczorajszem posiedzeniu związkowego sejmu nastąpiło głosowanie nad uchwaloną na sesyi 29. lipca przez wydział egzekucyjny propozycyą w sprawie holsztyńsko-duńskiej, i przyjęto ją wszystkiemi głosami przeciw jednemu. Według tego duńska odpowiedź ogłoszona jest za niedostateczną, a wydziałowi egzekucyjnemu polecono ułożyć w przeciągu trzech tygodni dalsze propozycye. Zgromadzenie związkowe odłoży przyszłe dwa posiedzenia, a członkowie, którzy nie należą do wydziału holsztyńskiego i egzekucyjnego, użyją tego czasu na rozerwanie się podrożą.

— Na posiedzeniu prawodawczem z 10. b. m. przyjęto następującą propozycyę:

„Dążyć wszelkiemi środkami do tego, by utrzymujące się jeszcze w niektórych państwach niemieckich domy grackie całkiem zniesiono."

— Pruskim pełnomocnikom na konferencyi celnej w Hanowerze polecono, by nastawali na uchylenie ceł przewozowych, lub przynajmniej na znaczne ich zniżenie. Słychać przy tem, że na konferencyi tej ponowią propozycyę względem zniżenia ceł na Elbie, zwłaszcza że krajowy przemysł wyrobami żelaznemi od chwili, kiedy już może wytrzymać konkurencyę z zagranicznym, więcejby utracił przez zatrzymanie nadal cła ochronnego, niż gdyby je całkiem uchylono. Konferencye te potrwają zapewne dłużej, gdyż wszystkie rządy zjednoczone zamierzają podać nowe propozycye.

Z Mnichowa piszą z 11. sierpnia: Ze względu na zbyt wielki zakres działalności król. zakładów komunikacyjnych, znosi się stosownie do rozporządzenia z 6. lutego 1851 istnący stosunek jeneralnej dyrekcyi król. zakładów komunikacyjnych jako sekcyi ministeryum handlu i robót publicznych, lecz natomiast ma dyrekcya ta stanowić odtąd centralny urząd administracyjny podrzędny ministerstwu handlu i robót publicznych. Przełożony tego urzędu otrzyma tytuł jeneralnego dyrektora król. zakładów komunikacyjnych.

Rosya.

(Barwy herbowne państwa.)

Petersburg, 10go sierpnia. J. M. Cesarz postanowił, że podczas publicznych uroczystości mają być na chorągwiach i innych przedmiotach służących do ozdoby umieszczone barwy państwa horyzontalnie z góry na dół: czarna, żółta (żółto złocista) i biała (lub srebrzysta). Dwie pierwsze odpowiadają czarnemu orłowi herbowemu w żółtem lub złocistem polu, a kokardę dwubarwną (czarną i żółtą) zaprowadził Cesarz Paweł I., chorągwie takież barwy były już zwyczajne za czasów Cesarzowej Anny Iwanowej. Dolny prążek biały odpowiada kokardzie Piotra W. i Katarzyny II., a Cesarz Alexander I. połączył po zajęciu Paryża kokardę herbową z dawniejszą Piotra W., która odpowiada białemu (lub srebrnemu) jeźdźcowi, św. Jerzemu, w herbie rosyjskim.

Azya.

(Morowa zaraza w Chinach. — Położenie Anglików. — Układy.)

Overland Friend of China z 22. czerwca donosi: Do Makao zaniosła się z Syngapuru podobna do cholery straszna zaraza, i obawiają się ażeby także Hongkong nie nawidziła.

— Paryskie dzienniki *Presse* i *Patrie* zawierają wiadomość z Hongkongu z 22go czerwca. Potwierdzają nieprzyjacielski duch mieszkańców Kantonu i zuchwałość „Ochotników" od czasu niepomyślnej expedycyi jenerała Straubenzee. Nałożyli cenę 5000 taelów na głowę tego jenerała i konzula angielskiego Parkes. Europejczycy nie mogą się bez narażenia życia wychylać z domów.

— Z naczną okazałością rozpoczęły się w Tientsin układy z chińskim posłem Toming-Ha. Jeżeli nie przyjdzie do zgody, tedy pełnomocnicy uderzą wprost na Peking. Dlatego zażądali już posiłków z Hongkongu i z Kantonu. Z Pekinu donoszą, że Cesarz już oddawna sparaliżowany, nie może zajmować się sprawami państwa.

Australia.

W Honolulu obchodzono d. 20. maja rocznicę urodzin syna i następcy tronu króla wysp sandwichskich, Kamehameha.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 16. sierpnia. *Zeit* zbija wiadomość nowej gazety hanowerskiej, jakoby sejm związkowy przyjął wniosek wydziału, i utrzymuje, że Prusy i większość sejmu związkowego nie zgadzają się z motywami tego wniosku.

Kopenhaga, 16. sierpnia. *Dagbladet* donosi: „Król odjedzie wkrótce do księztwa Szlezwiku. Zaraz po zlustrowaniu holsztyńsko-lauenburskiego kontyngensu związkowego ma udać się Król do Rendsburga na przegląd zebranego w tem mieście wojska.“

Genua, 16. sierpnia. Wyrok na skazanych zaocznie uczestników zamachu czerwcowego, między którymi znajduje się także Mazzini, przylepiono po rogach ulic. — Podług wiadomości z Malty z 7. b. m. jest tamtejszy stan zdrowia pomyślny.

Rzym, 10. sierpnia. Rzeźbiarz Wagner z Bawaryi umarł tu przedwczoraj.

Kurs lwowski.

Dnia 19. sierpnia.		gotówką zł r.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	43	4	46
Dukat cesarski	„ „	4	45	4	48
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	14	8	18
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	35	1	36
Talar pruski	„ „	1	31	1	$32^1/_2$
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	80	18	80	42
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	82	7	82	37
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	—	83	36

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 17. sierpnia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $83^{13}/_{16}$—$83^7/_8$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 94—$94^1/_2$. Lomb. wen. pożyczki z 5% $97^1/_2$—98. — Obligacye długu państwa 5% $82^3/_4$—$82^7/_8$, det. $4^1/_2$% $72^5/_8$—$72^3/_4$, det. 4% 65 — $65^1/_4$, detto 3% 50—$50^1/_4$. detto $2^1/_2$% $41^1/_2$—$41^3/_4$, detto 1% $16^1/_4$ — $16^3/_8$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłata 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. — Detto Medyol. 4% 95 — —. — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $94^1/_4$—$94^1/_2$, detto węgier. $83^1/_8$ — $83^3/_8$, detto galic. 82 — 83, detto siedmiogr. $82^1/_4$ - $82^1/_2$, detto innych krajów koron. $85^1/_2$ - $86^1/_2$ Oblig. bank. $2^1/_2$% 65 — $65^1/_2$. Pożyczka loter. z r. 1834 310—312. Detto z roku 1839 $133^1/_4$—$133^3/_4$. Detto z r. 1854 $110^7/_8$—111. Renty Como $16^3/_4$ — $16^7/_8$.

Galic. list. zastawne 4% 78—79. — Półn. Oblig. Prior. 5% $88^1/_2$ - $88^3/_4$. Glognickie 5% 84 - 85. Obligacye Dun. żegl. par. 5% 88 — $88^1/_2$. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88 — $88^1/_2$. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. $110^1/_2$—$111^1/_2$. Akcyi bank. narodowego 965 — 966. Akcye c. k. uprzyw. towarzyst. kred. $238^1/_4$ — $238^1/_2$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 118 — $118^1/_2$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 89 — $89^1/_2$. Detto półn. kolei $167^3/_4$ — —. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $261^1/_2$ — $261^3/_4$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłata 30% $100^5/_8$ — $100^3/_4$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. $93^5/_8$—$93^3/_4$. — Detto cisańskiej kolei żel. $100^1/_8$—$100^1/_4$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. $237^1/_2$ — 238. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 190 — $190^1/_4$. Detto losy tryest. $113^3/_4$ — 114. Detto tow. żegl. parowej 526—527. Detto 13. wydania $102^3/_4$ — 103. — Detto Lloyda 355 — 358. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wiéd. 88 — 90. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19—20. — Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. $79^1/_2$ — 80. Windischgrätza losy $26^7/_8$ — 27. Waldsteina losy $26^1/_2$—$26^3/_4$. Keglevicha losy $15^1/_2$—$15^3/_4$. Ks. Salma losy $42^7/_8$—43. St. Genois $37^1/_2$ — $37^3/_4$. Palffego losy 40—$40^1/_4$. Clarego $38^3/_4$ — 39.

Amsterdam 2 m. $86^1/_2$. Augsburg Uso $104^1/_4$. Bukareszt 31 T. $268^1/_2$. — Konstantynopol 31 T. — —. Frankfurt 3 m. $103^7/_8$ l. —. Hamburg 2 m. $76^1/_4$. — Liwurna 2 m. $103^1/_2$. — Londyn 3 m. 10 — 12. — Medyolan 2 m. $102^1/_2$. Paryż 2 m. $121^7/_8$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $6^1/_2$ — —. Detto koron. 13 55. Napoleons'dor 8 $11^1/_2$—$12^1/_2$. Angielskie Sover. 10 13—14. Imperyał Ros. 8 19. — Srebro —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19. sierpnia.

Oblig. długu państwa 5% $82^3/_8$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa $4^1/_2$% $72^1/_2$; 4% —; 3% —; $2^1/_2$% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; poż. nar. z r. 1854 $83^5/_{16}$. Obl. banku —. Akcye bankowe 962. Akcye zakładu kredytowego $227^1/_2$ Akcye kolei półn. po 1000 złr. —. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłata $261^1/_2$; kolej żelazna lomb.-wenecka 237. Akcye kolei nadciskiej — Kolej cesarzowy Elżbiety 201. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 527. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr. $588^3/_4$. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 82. detto węgierskie $83^1/_4$. Amsterdam —. Augsburg $103^7/_8$. — Bukareszt $268^1/_2$. Konstantynopol —. Frankfurt $103^1/_2$. Hamburg 76. Lipsk — Liwurna —. Londyn 10 — 11. Medyolan $101^1/_2$. Marsylia —. Paryż $121^5/_8$. Agio duk. ces. $6^1/_4$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Grabianka Lud., z Podola. — Hr. Dzieduszycki St., c. k. podpor., z Brzeżan.

Hotel Langa: PP. Wajtkiewicz Jan, kurator, z Wiédnia. — Wrzeszcz Wikt, z Rosyi.

Hotel europejski: P. Werklian Fran., c. k. podpor., z Stanisławowa.

Pod kolej żelazną: PP. Wieniawski Sob., z Przemyśla. — Biliński Jan, z Huty obed. — Kalita Jan, c. k. przełożony powiat., z Wielkichmostów.

Hotel Śliwińskiego: P. Juzyczyński Ant., profesor teologii, z Przemyśla.

Pod białego konia: P. Jenner Lud., c. k. nadlekarz polny, z Zbaraża.

Hotel podolski: P. Oehl Fran., c. k. rotmistrz, z Szkła.

Do pomieszkania prywatnego: P. Hr. Stadnicki Leon, z Polny.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. sierpnia.

PP. Dobrzański Eug., do Milatyna. — Grubenthal, c. k. przeł. obwod., i Krzaczkowski Mar, c. k. radca sądu obwod., do Złoczowa. — Straub Ant., c. k. pens. podporucznik, do Krasny. — Zadurowicz Adolf, do Wiédnia. — Bogdanowicz Beru., do Mostek. — Szczepański Tad., do Czajkowiec. — Br. Czechowicz Wład., c. k. podporucznik, do Tarnopola. — Hr. Ostroróg Leon, do Juśkowiec. — Markowski Fran., do Kamieńca podolsk. — Biliński Jan, do Huty obed. — Kalita Jan, do Łubienia. — Grabianka Lud., do Krakowa. — Prawecki Eust., do Ostrowa. — Hr. Borkowski Dunin Stan., do Pacykowa. — Kotowicz Jan, — Kopczyńscy Ignacy i Witołd, do Szczawnicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7. god. zrana	326 51	+ 12.9°	89 5	północny	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326 43	+ 17.6°	63 6	zachodni	„	„
10. god. wiecz.	326.62	+ 13.3°	84 8	półn.-zach.	„	pogoda

KRONIKA.

Pan Bernhard Eichman, fabrykant maszyn z Pragi, przybył temi dniami do Lwowa, i na dniu 23. b. m., to jest w poniedziałek, lub w razie niepogody w następujący dzień piękny przedsiębrać będzie w Dublanach, za pozwoleniem c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, próbę z nowo udoskonaloną żniwiarką Mac. Cormicka, na co zaprasza uprzejmie wszystkich znawców i miłośników gospodarstwa wiejskiego.

Jezioro bajkalskie. Sprawozdanie przedłożone niedawno akademii umiejętności w Petersburgu, zawiera następujące ciekawe szczegóły o jeziorze bajkalskiem: Jezioro bajkalskie, także morzem bajkalskiem albo świętem zwane, leży w sibirskiej gubernii Irkucka niedaleko chińskiej granicy. Rozciąga się w wysokości 2197 stóp nad powierzchnią morza między 51 i 56 stopniem północnej szerokości od południowo-zachodniej ku północno-wschodniej stronie. Długość jego wynosi 35, szerokość 4 do 12, rozległość cała 266 niemieckich mil. Zajmuje przestrzeń przeszło 500 kwadratowych mil. Nazwa „Baikal“ znaczy w Yakuckiem tyle co „bogate jezioro“, gdyż „Bai“ znaczy w tym narzeczu bogaty a „kal“ jezioro. Rosyanie nazywali to jezioro „wielkiem“, a dziś zowią go „świętem morzem“.

Nazwa ta pochodzi od znajdującej się na wyspie Alkhon lub Olkhon skały ofiernej, której krajowcy wielką cześć oddają, w mniemaniu, że wyspa na której się znajduje, jest siedzibą bóstwa. Skała ta składa się z granitu, jest przeszło 6 stopni wysoka, a ma objętość prawie 16 stóp. Wyspa, na której się znajduje, ma 9 niemieckich mil długości a 3 szerokości, i zaleca się mnóstwem źródeł i bardzo trwałym budulcem. Zamieszkują te wyspę Bargu-Burioci, szczep mongolski, który trudni się uprawą roli, chowem bydła, rybołowstwem i polowaniem; szczególnie obfituje ta wyspa w wilki, zające i wiewiórki. Alkhon jest to największa wyspa na jeziorze bajkalskiem. Prócz niej znajduje się tam jeszcze więcej małych wysp, jako to: tak zwana wyspa modrzewiowa, wyspa zatokowa, wyspa psów morskich i wiele innych niezamieszkałych, które tylko rybacy i strzelcy zwiedzają. Żegluga na Bajkale jest niebezpieczna dla wielu skał i szkopuł, o które może rozbić się okręt. Burze bywają często na tem jeziorze. Oznaką zbliżenia się ich jest chmurzyste niebo od strony północnej. Głębokość jeziora jest tak wielką, że nawet u brzegu ołowianka częstokroć do 1000 stóp się zanurza. Dalej od brzegów są miejsca, gdzie niepodobna zgruntować. Woda jeziora wzmaga się peryodycznie, co podobnem jest przypływowi i odpływowi morza. Znajduje się w niej wielka ilość ryb i psów morskich, których połów wielkie przynosi korzyści.

Jezioro wydaje także wielką ilość gąbki morskiej, która dla mieszkańców wybrzeży stanowi artykuł handlowy. Woda jeziora jest świéża i bardzo czysta, i z tej przyczyny odbijają się wyraźnie nawet w znacznej jej głębokości drzewa, góry i całe lasy. To zjawisko najciekawsze między wielu innemi osobliwościami tej okolicy, było niedawno przedmiotem szczegółowych badań. Z tych pokazało się, że wegetacya pod wodą bardzo jest bujna, i tak drzewa miasto zaumierać, wzrastają z każdym rokiem coraz wyżej. Bajkal otoczony wysokiemi górami tworzy kotlinę, do której spływa wiele rzek, między temi niektóre bardzo znaczne, jak n. p. Bargusine, Selenga, Snegania, Stindenka, Pulkaja, prócz tych przeszło 160 strumyków i potoków, które wypływają z niezliczonych źródeł w okolicznych górach. Ale chociaż tak znacznej ilości woda zbiera się w tym jeziorze, jest odpływ bardzo mały, jedna tylko rzeka Angara wypływa z niego i wpada do Jeniseju. A jednak pokazuje się z najdokładniejszych obrachowań, że wody w Bajkale nietylko nie przybywa, ale przeciwnie bardzo znacznie ubywa. W niektórych miejscach wyrzuca jezioro rodzaj żywicy, zwanej ziemną smołą, której w pewnych słabościach używają z wielkim skutkiem. Jezioro zamarza około bożego narodzenia, a lody puszczają zwykle z początkiem maja. W cieplejszej porze roku doznaje często nadzwyczajnych wstrząśnień. Powierzchnia jego bowiem burzy się za najmniejszem powiewem wiatru, gdy przeciwnie w innych czasach najgwałtowniejszy nawet wicher rozkołysać jej nie zdoła. Czasami wre w głębi, i wtedy doznają statki na najgładszej powierzchni gwałtownych wstrząśnień. W czasie burzy piętrzą się fale od 90 do 100 stóp wysokości. Bajkal powstał zapewne z wulkanicznego wklęśnięcia ziemi, jak morze kaspijskie.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.